

A dohányfüstmentesség lépcsőházi alapjogáért – avagy az élő szó ereje

Fekete György

Nyugalmazott mentálpedagógus

Nemrégiben a magam felelőtlen módján vitába keveredtem korunk agóráján, egy internetes kommentfórumon, a dohányzás korlátozásáról. Harminc esztendő füstöléssel a múltamban, tizennégy évvel ezelőtti leszokással, három túlélte rákkal, leblokkolt mindkét alsóvégtagi érzékülettel és mélyvénás trombózissal, mi más lehetett volna az álláspontom? Rá kellett döbennem azonban, hogy hiába zúdítom a szomorúbbnál szomorúbb történeteket bagós vitapartnereimre, zömüknek mindez falra hányt borsó.

A jelenség, amibe így belebotlottam, teljesen normális. Tudniillik az elektronikus purparléban főleg a nem leszokni és felszabadulni vágyó, ellenkezőleg, éppen a továbbdohányozni akarókkal sikerült értelmetlenül összeakasztanom bajszom. Hoppá, jött az ötlet, mi lenne, ha most azokhoz fordulnék, akik – akárcsak én – nemdohányosok, és hozzáam hasonlóan úgy vélik-érezik, hogy mások dohányzása szenvedést, de legalábbis kellemetlenséget okoz nekik, no meg azokhoz, akik szeretnének kikecmeregni nikotinrabságukból, de az idült bagósok valamennyiünk körül gomolygó füstköde ezt igencsak megnehezíti. Itt az ideje, gondoltam, hogy most már e barátaimmal, sorstársaimmal osszam meg néhány tapasztalatomat. Vajon mit tehetünk személyes életünkben azért, hogy a kóros szenvedélyeket kikerülő életvitel védelmében többen tudjunk fellépni, illetve a testi és lelki egészségünket támogató-védő törvények, állami rendelkezések tényleg segítsenek minket? Elvégre ezért szentesítődtek a mindannyiunk uralmát, a népfenséget megtestesítő parlament által, vagy tán nem?

Az utalt össznépi konzultációk során számosan tették szóvá, hogy kénytelenek elviselni a lakóépületük lépcsőházában megtelepedett bagóbűzt. Nem kevesen panaszkodtak tehetetlenségükre, kiszolgáltatottságukra e dologban. Nos, akkor vizsgáljuk meg górcsón keresztül a cseppben a tengert. Következzék

az abba a bizonyos fába szorult féreg bölcsessége, pontosabban kénytelensége (mint jeleztem, háromszoros ráktúlélő vagyok) akként megjelenítve, hogy miként sikerült megoldanom háromemeletes lakóépületünk lépcsőházának dohányfüstmentesítését.

Csatáimat, utólag mérlegelve értékelek így, egyfajta eszkalációs logika mentén vívtam (igazodva a konkrét szituációkhoz, és ezekben a dohányos partnerek habitusához). Már most hangsúlyozom, hogy dohányrab embertársaink nem eltökélt rosszakaróink, s nikotinhódotuktól legalább annyit szenvednek, mint amennyire megkínóznak vele bennünket. Ebből következik, hogy lehet velük boldogulni, ha sikerül szót értenünk velük, s bizonyos fortélyok alkalmazására rábírnak magunkat.

„Hadműveleteim” – az éleződés sorrendjében.

1) Udvariasan *megkértem* dohányzó polgártársakat, hogy még lefelé haladva se gyűjtsanak rá a lépcsőn, illetve a lépcsőfordulóknál. Hivatkoztam arra, hogy számomra miért-hogyan kellemetlen és ártalmas a cigarettafüst.

2) *Érveltem*, hogy a lépcsőház nem közterület, hanem közös terület (mindenkit megillet a lakás megközelítésének és elhagyásának zavartalan lehetősége), s e tekintetben mi felelünk vendégeinkért, látogatóinkért, valamint a nálunk tartózkodó szolgáltatókért is. Márpedig, ha bárki a lépcsőházban rágyújt, e tetteivel kellemetlen, vagy akár fullasztó hatást idéz elő, s ezáltal korlátozza a másik embert a „lépcsőházi alapjog” gyakorlásában.

3) Kezdeményezésemre, sokunk javaslatára a lakóközösség *kifüggesztett hirdetésében* ad nyomatékosan lépcsőházunk dohányfüstmentességének. Szükség esetén erre aztán hivatkozhattam is.

4) Adott esetben *felhívtam a figyelmét* éppen füstölő lakótársamnak, hogy akár ő, akár számos dohányos lakótársunk bizony nem gyűjtrá a saját lakásában. Felvettem, ugyan mi indokolja, hogy ezt a figyel-

mességet ne tanúsítsa a nem bagózókkal szemben a lépcsőházban is?

5) Kifejeztem a dohányosnak, hogy *számítok emberségére*, vagyis arra, hogy a házban élő gyerekekre, idősekre és betegek tekintettel (itt megemlítettem a magam súlyosan műtött állapotát is) tiszteletben tartja lépcsőházunk dohányfüstmentes jellegét.

6) Biztosítottam a dohányost, hogy *nem vitatom akaraterejét*, és hiszek abban, hogy képes az önkorlátozásra, s már *előre megköszöntem*, hogy mellőzi a füstölést a lépcsőházban (nyitott ablakok esetén is, mivel a szellőzés nem elég hatékony).

7) Határozottan *visszautasítottam* némely dohányos próbálkozását, ha engem vádolt hatalmaskodással. *Rámutattam*, éppen ő változtatja meg a normális, elvárható körülményeket, s csakis ő terrorizál dohányfüstjével (a „kis” terror is terror).

8) Ha a dohányos elvétele fizikai retorzióval-agresszióval fenyegetett meg (mert sajna ilyen is előfordult), tudomására hoztam, hogy bizton számolhat ennek *következményeivel*, akár följelentéssel is. Fokozottan ügyeltem,

hogy félreérthetetlen legyek (tökrészség esetén természetesen megvártam kijózanodását).

9) Minden fázisban *nagyon vigyáztam*, hogy ne veszítsem el önuralmam, ne kiabáljak, ne átkozódjak, stb. Az ironizálástól ugyanakkor nem tartózkodtam.

10) Néha *föjlajánlottam* (a konkrét helyzet függvényében), hogy a rendelkezésemre álló leszokási programokból szívesen adok, még hozzá térítésmentesen.

Az *egyenlegem* viszonylag pozitív. Ugyanis a két-három éves hetet követő néhány zsarátnokhónap eltelte után lépcsőházunk többnyire dohányfüstmentessé vált. A lakásukban nem dohányzó dohányos szomszédaink lelejárnak a ház elé rágyújtani (akár a III. emeletről is).

Tanulság: nem gyűlölködni vagy túrni kell tehát. Inkább lássuk be, hogy elkerülhetetlen nyíltan kiállnunk a magunk és dohányos embertársaink valós érdekéért, a dohányfüstmentességért. Higgadtan. Következtesen. Ami nem üldözés. Mert különben a nemdohányzók védelmének jogi szabályozása minden házban, a lépcsőháztól az országházig üres malaszt marad.